

פניני השבוע

יו"ל לע"נ הרה"ח רבי ברוך בענדיט ב"ר משה נחום ליכטנשטיין זצ"ל

משגיח רוחני דישיבת "שער אליעזר" קרעטשניף

בעזה"ת, פרשת נח תשע"ב

אלה תולדות נח וגו' את שם ואת חם ואת יפת (ו' – ט' – י')

וברש"י "שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים", יש לפרש, "אלה" הם מעשיו הטובים של נח אשר לימד והשריש אצל עצמו ואצל אחרים, הם שלושה דברים אלו, "את שם" לזכור תמיד את שם ד', "את חם" לקיים כל מצוה בחום ובהתלהבות, "ואת יפת", לעשות רק מעשים שהם "תפארת לעושיה ותפארת לה מן האדם".

(הרה"ק רש"ב מפרשיסחא זיע"א)

צהר תעשה לתיבה (ו' – ט"ז)

וברש"י "יש אומרים חלון ויש אומרים אבן טובה המאירה להם", בפרשת וירא פירש רש"י שהמלאך אמר ללוט "אל תביט אחריך" אתה הרשעת עמהם ובזכות אברהם אתה ניצול, אינך כדאי לראות בפורענותם ואתה ניצול, ע"כ. ואיתא בספה"ק דכשאדם ניצל מצרה בזכות עצמו מותר לו לראות במפלת אחרים, אבל אם ניצל בזכות אחרים אין לו רשות לראות במפלת אחרים. ולפי זה אפשר לפרש, דמחלוקת זו בתיבת "צהר" אם פירושה חלון או אבן טובה, תליא בפלוגתא שהביא רש"י ז"ל על תיבת "בדורותיו", אם הכוונה לשבח או לגנאי, דהיש אומרים דסבירי ליה דהקב"ה ציוהו לעשות חלון, סבירי ליה לשבח, וכיון שהיה צדיק ממש גם אם היה בדורות אחרים לכן היה מותר לו לראות במפלת אנשי דורו, והיה יכול לעשות חלון, והיש אומרים דסבירי ליה ד"צהר" היינו אבן טובה, סבירי ליה דרק בדורותיו היה צדיק, אבל בדורות אחרים לא היה נחשב לכלום, ולכן לא היה זכאי לראות במפלת הרשעים, וציוהו הקב"ה לסגור את התיבה מכל צד, שלא יוכל להסתכל החוצה, ורק אבן טובה תאיר לו בתוך התיבה.

(הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זיע"א)

ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל (ו' – כ"א)

הרמב"ן אומר כי לכן היו האנשים עד נח אסורים באכילת בעלי חיים, ואילו לנח הותר הדבר, משום שהרי נח החיה אותם בתיבה והיו אסירי תודה לו בעד קיומם, ולכן מותר היה לו להשתמש בהם לאכילה, זהו שמרמז הפסוק, "ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל", "ואתה קח לך" על ידי זה שאתה לוקח אותם לתיבה, "מכל מאכל אשר יאכל", הם נעשים ראויים ומותרים לאכילה על ידך.

(הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זיע"א)

בא אתה וכל ביתך אל התיבה (ז' – א')

י"ל, כשיהודי מתפלל ואומר תיבה לפני השי"ת, צריך שיכנס בכל פנימיותו ואיבריו אל התיבה, ואם ישאל השואל, איך אפשר לאדם גדול להיכנס אל תיבה כה קטנה, אף אני אשיב לו, מי שרואה את עצמו גדול מן התיבה, אין לי שום עסק עמו.

(הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א)

ויזכור אלוקים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה וגו' וישוכו המים (ח' – א')

פירוש, דכאשר עושה האדם תשובה ומתקרב להשי"ת ומראה על רצונו לילך בדרך התוה"ק, אך אינו יכול להתמיד בזה מחמת אש היצה"ר הבוער בקרבו וטרדות הגלות והפרנסה אשר רבו למעלה מראש ושאר דברים המכבידים על לב האדם, ואין לבו פנוי לחשוב ולחשב מה חובתו בעולמו, לפיכך אמר "ויזכור אלוקים את נח ואת כל החיה ואת הבהמה אשר אתו" שאפי"י "אלקים" - מדה"ד כשראתה את נח, היתה מקטרגת, אבל ראתה גם את זה אשר הוא נמצא בין אנשים השקועים בגשמיות וטרוד מכל הדברים הגשמיים והבלי עוה"ז, ואפי"ה עדיין היה נח עומד בצדקו, ולכן "וישוכו המים" ונפסק המבול.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

ומוראכם וחיתכם יהיה על כל חית הארץ וגו' (ט' – ב')

מסופר על נכרי אחד שבא אל הרה"ק מרוזין זיע"א ואמר שהוא זוכר את הבעש"ט הקדוש זיע"א כשהיה מתבודד על ההרים לפני התגלותו. וסיפר שהוא היה רועה שם את צאנו בסמוך אליו, פעם טרף דב שה אחד מן העדר, ויעצוהו חבריו שיפנה אל הבעש"ט שהתהלך שם כי איש קדוש הוא. ואמר לו הבעש"ט שכשיראה את הדוב יאמר לו שישראל בן שרה ציוה שמיד יבוא אליו, וכן עשה, כשבא הדוב אל הבעש"ט אמר להדוב: שכב על הקרקע, ונשכב על הקרקע ונתפגר, ואמר הבעש"ט לנכרי שיעשה לו מפרוותו מעיל, ובבוא הזמן יבוא אליך יהודי בשם "ישראל" ותתן לו את המעיל, והראה הנכרי על מעילו שלבש שזהו מפרוות אותו דוב, ונתנה להרה"ק רבי ישראל מרוזין, ולאחר זמן קצר מת הנכרי. ונענה הרה"ק מרוזין ואמר: לא האריך נכרי זה ימים עד הנה כי אם בכדי לספר סיפור זה, ואצל הבעש"ט הקדוש נתקיים הכתוב "ומוראכם וחיתכם יהיה על כל חית הארץ".

יפת אלקים ליפת וישכון באהלי שם (ט' – כ"ז)

ירמוז, כי לא המדרש עיקר אלא המעשה, ואפילו מי שתורתו אומנתו ועוסק בכל רגע בחייו ומשקיע בעמל התורה, עדיין לא נפטר מן החיוב לעשות מצוות ומעשים טובים, וצריך למצוא פנאי לעשות חסד עם הזולת, וכשם שמצינו בחז"ל, אביי דעסק בתורה ובגמילות חסדים, דאפילו שעסק בתורה עסק גם בגמ"ח, וזהו שאמר הכתוב כי מי שזכה להיות "וישכון באהלי שם" ועמל בתורת ה' והוגה בה יומם ולילה, אפי"ה "יפת אלקים ליפת" צריך להתנאות לפניו במצוות ולהרבות במעשים טובים.

(כ"ק אדמו"ר מוהרא"ז מקרעטשניף זיע"א)

פניני השבת

ויכולו השמים והארץ

בטור הלכות שבת (סימן רס"ח) מובא שאמירתנו "ויכולו" בליל ש"ק הוא ענין של עדות שהשי"ת ברא השמים והארץ בששת ימי המעשה ובשבת נח. פעם הגיעו חבורה של משכילים בליל ש"ק לשמוע את הקידוש אצל הרה"ק מסאדיגורא זיע"א, כמובן שכל ביאתם היה כדי ללעוג ולהתלוצץ, ומשהבחין הצדיק בדבר אמר: הרי אמירת "ויכולו" הוא בכדי להעיד על בריאת שמים וארץ על ידו ית' וינח ביום השביעי, "אין לך עדות שהיא במקומה כ"כ, כבשעה שיש מכחישים לדבר, הבא ונעיד בפניהם, עמד וקידש.